

Arbitrage

In het kort

PARTIJEN LEGGEN HUN GESCHIL VOOR AAN HET OORDEEL VAN EEN OF MEER ARBITERS, DIE HET GESCHIL JURIDISCH BEOORDELEN. DE ARBITRAGEPROCEDURE KAN ZELF GEORGANISEERD WORDEN (AD HOC-ARBITRAGE) OF BINNEN HET KADER VAN ERKENDE ARBITRAGE-INSTELLINGEN. DE PROCEDURE IS VOLLEDIG VERTROUWELIJK.

DE BESLISSING
WORDT
OPGELEGD
DOOR
ARBITER(S)

DOORGAANS
SNELLER DAN EEN
GERECHTELIJKE
PROCEDURE

BINDENDE
ARBITRALE
UITSPRAAK

Kenmerken

UITKOMST BEPAALD DOOR DERDE

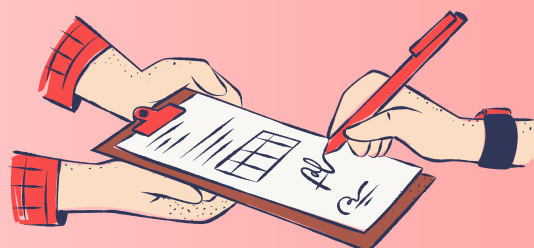
De beslissing wordt opgelegd door de arbiter(s). De partijen hebben niet dezelfde controle als bij andere methodes voor geschiloplossing. Arbitrage wordt vooral gebruikt in geschillen tussen ondernemers of in technische domeinen.

VERTROUWELIJK

De procedure is volledig vertrouwelijk. De zittingen zijn niet openbaar.

BINDENDE OVEREENKOMST

De arbitrale uitspraak is bindend voor partijen. Hoger beroep is enkel mogelijk als dat op voorhand contractueel was voorzien.

UITKOMST BEPAALD DOOR DERDE

IDEAAL IN HET GEVAL VAN
INTERNATIONALE GESCHILLEN

ARBITERS BESLISSEN WIE DE
KOSTEN MOETEN DRAGEN,
INCLUSIEF DE ERELONEN. DE
KOSTEN KUNNEN HOOG
OPLOPEN.

ARBITRAGE IN HET GERECHTELIJK WETBOEK

Deel VI : ARBITRAGE. (art. 1676 tot 1723)

Arbitrage in België

Veelgestelde vragen

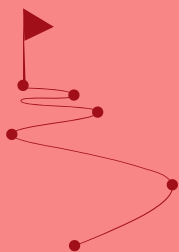
Wanneer is arbitrage mogelijk?

- Arbitrage kan in elke fase van het geschil
- Alleen voor geschillen waarbij de burger vrij beschikt over zijn rechten (niet in huwelijksgeschillen, enz.)
- Partijen kunnen de procedure niet eenzijdig beëindigen
- Uitzonderlijk is een **mix of opvolging van arbitrage en bemiddeling** mogelijk.
- Nazicht op de opname van een arbitrageclausule in het contract is noodzakelijk.

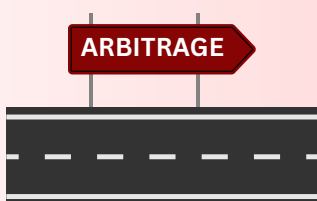
Documenten

- Arbitrage is enkel mogelijk met de toestemming van de betrokken partijen. Die toestemming wordt vastgelegd in een arbitrageovereenkomst die door de betrokken partijen wordt ondertekend.
- Na uitspraak bindend voor beide partijen

Hoe verloopt een arbitrage?

1. Arbiter hoort partijen
2. Arbiter doet schriftelijke uitspraak
3. Arbiter(s) onderteken(t)(en)
4. Uitspraak wordt uitvoerbaar gemaakt
5. Voor de gedwongen uitvoering van de arbitrale beslissing is een uitvoeringverklaring door de rechtbank vereist

Waar kunt u terecht?

- De arbitrageprocedure kan **zelf** georganiseerd worden (ad hoc-arbitrage)
- Of u kunt terecht bij een **erkende arbitrage-instelling**, zoals:
  - [CEPANI](#)
  - [ICC](#)

Advies van een derde

In het kort

PARTIJEN LEGGEN HUN GESCHIL VOOR AAN EEN NEUTRALE DERDE (VB. DESKUNDIGE, BOEKHOUDER, REVISOR) DIE ZICH ZAL UITSPREKEN OVER DE VOORGELEGDE VRAAG. PARTIJEN SPREKEN OP VOORHAND AF OF DAT OORDEEL AL DAN NIET BINDEND IS. PARTIJEN SPREKEN OOK AF OF DE PROCEDURE AL DAN NIET VERTROUWELIJK IS. VOORBEELD VAN EEN NIET BINDEND ADVIES IS EEN MINNELIJK DESKUNDIGENONDERZOEK.

PARTIJEN
BESLISSEN
ZELF OF
ADVIES
BINDEND IS

HET PROCES KAN
INDIEN GEWENST
VERTROUWELIJK
VERLOPEN

EEN GERECHTELIJKE
PROCEDURE KAN
VERMEDEN WORDEN

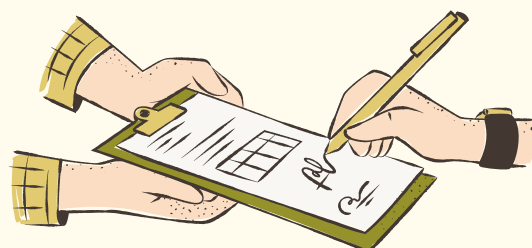
Kenmerken

ADVIES BINDEND OF NIET?

- De derde zal partijen adviseren op de wijze zoals overeengekomen. Een **niet-bindende derdenbeslissing** geldt als advies, partijen kunnen kiezen om zich hieraan te houden of om het geschil alsnog voor te leggen aan de rechter.
- Partijen kunnen ook een **bindende beslissing** vragen aan een derde.

OVEREENKOMST

Als partijen hebben gekozen voor een bindende derdenbeslissing, dan heeft die beslissing de waarde van een overeenkomst tussen partijen.

Troeven

DESKUNDIGE ADVISEERT EEN
OPLOSSING

SNELLE OPLOSSING MOGELIJK

DE KOSTPRIJS KAN GEDEELD
WORDEN TUSSEN DE PARTIJEN

ADVIES IN HET GERECHTELIJK WETBOEK
ART. 962 GER. W: OOK DE RECHTER KAN
EEN DESKUNDIGE AANSTELLEN

Advies van een derde in België

Veelgestelde vragen

Wanneer kunt u advies vragen aan een derde?

- Advies kan in elke fase van het geschil
- In het kader van een gerechtelijke procedure kan de rechter het initiatief nemen om een deskundige aan te stellen
- Partijen kunnen zich niet eenzijdig terugtrekken

Documenten

- U maakt een overeenkomst tot aanstelling van een derde (bindend/niet-bindend)
- Bepaalde contracten, zoals FIDIC of NEC4 hebben hun eigen beslissingsreglement.

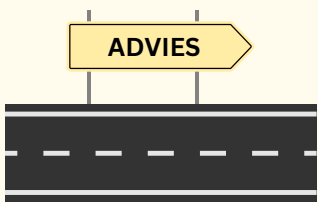
Opgelet

- De bindende derdenbeslissing kan slechts onder bepaalde voorwaarden worden aangevochten in de rechtbank.

Waar kunt u terecht?

Neem contact op met:

- advocaten
- deskundigen
- consulteer [het nationaal register van gerechtsdeskundigen](#)

Bemiddeling Erkende bemiddelaars

In het kort

BEMIDDELING/MEDIATION IS EEN VRIJWILLIG EN VERTROUWELIJK PROCES WAARBIJ DE PARTIJEN ZELF DOOR DE TUSSENKOMST VAN EEN NEUTRALE, ONAFHANKELIJKE EN ONPARTIJDIGE DERDE VIA EEN GESTRUCTUREERD PROCES TOT DE OPLOSSING VAN EEN GESCHIL KOMEN. HET DOEL IS EEN WIN-WINSITUATIE CREËREN WAARBIJ AAN DE BELANGEN VAN ALLE PARTIJEN WORDT VOLDAAN.

DE OPLOSSING WORDT **NIET** DOOR DERDEN OPGELEGD

RELATIES TUSSEN PARTIJEN KUNNEN WORDEN HERSTELD

HET PROBLEEM KAN OUT OF THE BOX OPGELOST WORDEN

Kenmerken

VERTROUWELIJK

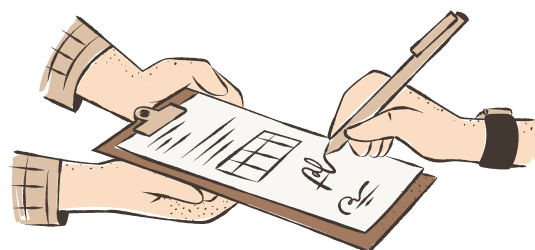
Alles wat gezegd of geschreven wordt gedurende de bemiddeling, blijft vertrouwelijk. Niets mag bekendgemaakt worden in een gerechtelijke, arbitrale of andere procedure. Afzonderlijk en vertrouwelijk overleg tussen de bemiddelaar en een partij is mogelijk via een caucus.

VRIJWILLIG

Niemand wordt gedwongen om deel te nemen, en deelnemers kunnen de onderhandelingstafel op elk moment verlaten. De oplossing wordt niet van bovenaf opgelegd.

NEUTRAAL

De partijen bemiddelen met een onpartijdige, onafhankelijke en neutrale derde die geen standpunt inneemt en een opleiding gevolgd heeft in communicatietechnieken en bemiddeling.

Troeven

SLAAGT IN 80% VAN DE GEVALLEN

SNEL, GEMIDDELD IS ER EEN AKKOORD NA ENKELE SESSIES

DE KOSTPRIJS WORDT GEDEELD TUSSEN DE PARTIJEN

DE WERF LIGT NIET STIL

Bemiddeling in België

Initiatief bemiddeling

Er zijn twee soorten bemiddeling:

- Gerechtelijke bemiddeling, opgelegd door de rechter ambtshalve, op gezamenlijke vraag of op vraag van een van de partijen
- Buitengerechtelijke bemiddeling, op initiatief van de partijen zelf

Wat zijn de stappen?

De bemiddelaar be vraagt en luistert naar de standpunten van de partijen. Op die manier komen hun belangen aan het licht. De bemiddelaar helpt hen om hun belangen in opties te vertalen, wat hen in staat stelt om tot een akkoord te komen.

Bemiddeling: wie zit rond de tafel?

- Alle beslissingsnemers van de conflicterende partijen
- De advocaten van beide partijen (optioneel)
- Erkende bemiddelaar
- Experts met relevante specialisatie (optioneel)

Documenten

- Het begin van een bemiddeling is een protocol. Een bemiddeling eindigt met een (deel)akkoord of vaststelling van geen akkoord.
- Het akkoord kan gehomologeerd worden door een rechter. In dat geval is het ook juridisch bindend en afdwingbaar.

Vertrouwelijkheid

Documenten die worden opgemaakt en mededelingen die worden gedaan in de loop en ten behoeve van een bemiddelingsprocedure zijn vertrouwelijk (art. 1728 Ger.W.).

Opgelet! Vertrouwelijkheid geldt niet (behoudens schriftelijk uitgedrukte andersluidende wil van de partijen) voor

- documenten waarover de partijen al beschikten
- documenten die buiten de bemiddeling om kunnen bekomen worden
- het bemiddelingsprotocol en bemiddelingsakkoord (tenzij de partijen dat anders bepalen)
- het document dat het einde van de bemiddeling vaststelt

Bemiddeling in België

Expertise en deskundigheid van de erkende bemiddelaars

De Federale Bemiddelingscommissie waakt over de kwaliteit van bemiddeling in België door de erkenning van bemiddelaars. Erkende bemiddelaars zijn doorgaans gespecialiseerd in een specifiek domein.

- Bijstand van experts zoals ingenieurs en architecten is mogelijk
- Co-bemiddeling met erkende bemiddelaars met diverse profielen (juridisch, technisch, etc.) is mogelijk

Ontdek een specifieke **lijst met erkende bemiddelaars** op www.fbc-cfm.be

De Bijzondere Commissie Bouw

De Bijzondere Commissie Bouw ondersteunt en promoot bemiddeling in de bouwsector.

Bouwbemiddelaars hebben de nodige ervaring met conflicten in de bouwsector en de eigenheden ervan.

De Bijzondere Commissie Bouw is een orgaan van de Federale Bemiddelingscommissie.

Ontdek een specifieke **lijst met bouwbemiddelaars** op www.fbc-cfm.be

Bemiddeling in het Gerechtelijk Wetboek

Bemiddeling wordt behandeld in ART. 1723-1737 in het Gerechtelijk Wetboek. We lichten de belangrijkste artikels kort toe:

- ART. 1723 (DEFINITIE)
- ART. 1725 (BEMIDDELINGSCLAUSULE)
- ART. 1728 (VERTROUWELIJKHEID)
- ART. 1733 & 1736 (HOMOLOGATIE)
- ART. 1734 & 1735 (GERECHTELIJKE BEMIDDELING)

Referentie voor bemiddeling

Federale
Bemiddelings
Commissie

02 542 24 00

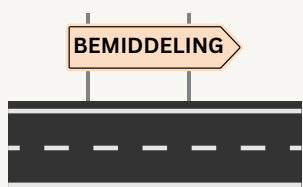
www.fbc-cfm.be

www.fbc-cfm.be/contact

Simon Bolivarlaan 30,
1000 Brussel

Verzoening

In het kort

BIJ EEN VERZOENING HELPT DE VERZOENER DE PARTIJEN OM EEN OPLOSSING TE VINDEN VOOR HUN GESCHIL, ZONDER EEN OORDEEL TE VELLEEN. DE VERZOENING WORDT BEGELEID DOOR DE RECHTER OF DOOR EEN GESPECIALISEERDE VERZOENINGSKAMER. DAT IS IN PRINCIPE NIET VERTROUWELIJK. DE BEDOELING IS OM ZO SNEL MOGELIJK EN TEGEN LAGE KOSTEN PARTIJEN TE VERZOENEN. OOK DE GERECHTSDESKUNDIGE HEEFT EEN VERZOENINGSOPDRACHT.

DE OPLOSSING WORDT **NIET** DOOR DERDEN OPGELEGD

RELATIES TUSSEN PARTIJEN KUNNEN WORDEN HERSTELD

EEN GERECHTELIJKE PROCEDURE KAN VERMEDEN WORDEN

Kenmerken

OP VERZOEK

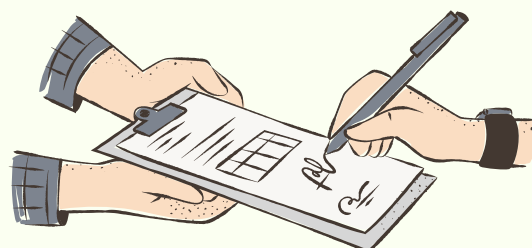
De partijen kunnen de rechtbank verzoeken om een verzoening op te starten. Een rechter of deskundige neemt het initiatief. De partijen onderhandelen de oplossing onder leiding van een deskundige of de rechter.

CONTROLE

De oplossing wordt niet opgelegd en de partijen onderhandelen zelf. Deelnemers kunnen de verzoening op elk moment stopzetten.

PROCES-VERBAAL VAN VERZOENING

Als partijen tot een akkoord komen tijdens de verzoening, dan wordt dat opgenomen in een proces-verbaal. Dat heeft dezelfde waarde als een vonnis.

Troeven

DE PARTIJEN KIEZEN ZELF EEN OPLOSSING

HET IS MOGELIJK OM RELATIEF SNEL TOT EEN OPLOSSING TE KOMEN

DE KOSTPRIJS IS AFHANKELIJK VAN HET TYPE VERZOENING

VERZOENING IN HET GERECHTELIJK WETBOEK

ART. 731-734

ART. 734/1 - 734/4 KMS

ART. 977 VERZOENINGSOPDRACHT
DESKUNDIGEN

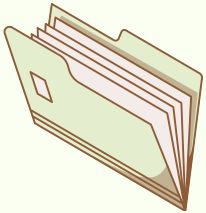
Verzoening in België

Veelgestelde vragen

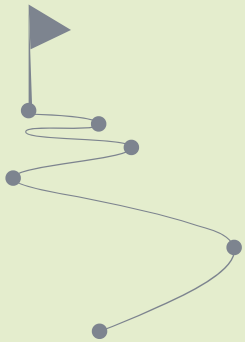
Wanneer is verzoening mogelijk?

- Verzoening kan in elke fase van het geschil
- Voor sommige materies moet verplicht eerst een poging tot verzoening gedaan worden (Vb. pachtzaken, erfdienstbaarheden, bepaalde sociale zaken)
- Verzoening moet met alle partijen gebeuren

Documenten

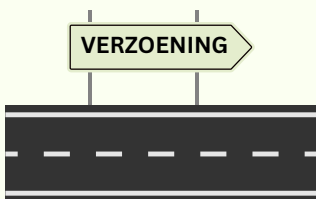
- Partijen dienen een verzoek in bij een rechtbank. Alle rechtbanken moeten tegen 1 september 2025 een kamer voor minnelijke schikkingen (KMS) beschikbaar stellen
- Als aanvraag volstaat een eenvoudige brief naar de rechter met de gegevens en een situatieschets
- Het akkoord wordt opgenomen in het proces-verbaal en heeft dezelfde waarde als het vonnis
- Verzoeningscommissies hebben hun eigen regeling

Hoe verloopt een verzoening voor de rechter?

1. Oproeping: beide partijen worden uitgenodigd voor een zitting bij de rechter of KMS.
2. Toelichting: beide partijen presenteren hun standpunt aan de rechter.
3. Gesprek: de rechter luistert en helpt bij het zoeken naar een wederzijds aanvaardbare oplossing.
4. Uitkomst: bij akkoord wordt dit vastgelegd met de kracht van een vonnis; bij geen akkoord blijft het conflict open voor verdere stappen.

Waar kunt u terecht?

- Bij een **rechter** (vaak **vrederechter**). Eventueel via een doorverwijzing van minnelijke schikking
- Een **verzoeningscommissie**: entiteit die verzoening op zich neemt in verschillende sectoren, waaronder bouw, reizen, enz. Elke verzoeningscommissie heeft haar eigen reglementen en toepassingsgebied.

Onderhandeling

In het kort

PARTIJEN GAAN ONDERLING IN OVERLEG OVER HUN GESCHIL EN HOE ZE DIT KUNNEN OPlossen, ZONDER TUSSENKOMST VAN EEN DERDE. DAT KAN SCHRIFTELIJK OF MONDELING. EVENTUEEL KUNNEN PARTIJEN VIA HUN ADVOCATEN ONDERHANDELEN, DAN ZIJN DE ONDERHANDELINGEN VERTROUWELIJK. OOK ZONDER TUSSENKOMST VAN ADVOCATEN, KUNNEN DE PARTIJEN BESLISSEN OM DE ONDERHANDELINGEN VERTROUWELIJK TE MAKEN.

DE OPLOSSING WORDT **NIET** DOOR DERDEN OPGELEGD

SUCCESSVOLLE ONDERHANDELING KAN DE RELATIE BEVORDEREN

EEN GERECHTELIJKE PROCEDURE KAN VERMEDEN WORDEN

Kenmerken

VRIJHEID

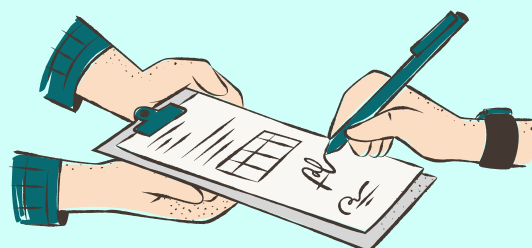
Een onderhandeling geeft partijen veel vrijheid om hun geschil op te lossen. De partijen beslissen zelf of ze al dan niet de hulp inschakelen van advocaten.

VRIJWILLIG

De oplossing wordt niet opgelegd door een derde en de partijen onderhandelen zelf. De partijen kunnen de onderhandeling op elk moment stopzetten.

DADING MOGELIJK

Als partijen tot een akkoord komen, kan een dadingsovereenkomst ondertekend worden. Zo is de overeenkomst juridisch bindend en kunnen ze er niet op terugkomen.

Troeven

DE PARTIJEN KIEZEN ZELF EEN OPLOSSING

EEN SNELLE OPLOSSING IS MOGELIJK

PARTIJEN BESLISSEN ZELF OVER DE KOSTPRIJS

ONDERHANDELING IN HET BURGERLIJK WETBOEK
ART. 1134

Onderhandeling in België

Veelgestelde vragen

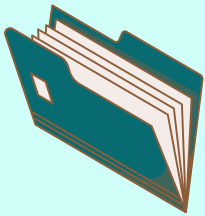

Wanneer is een onderhandeling mogelijk?

- Onderhandelen kan in elke fase van het geschil,
- Ook tijdens een gerechtelijke procedure
- Een onderhandeling kan op elk moment beëindigd worden als partijen er niet uitkomen.

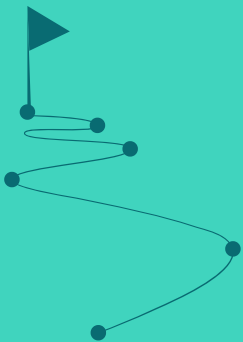
Welke soorten onderhandeling zijn mogelijk?

- Klassieke vorm: de partijen gaan zelf op zoek naar een oplossing (al dan niet met hun advocaten)
- Collaboratieve onderhandeling: partijen worden bijgestaan door advocaten die erkend zijn als collaboratieve advocaten.

Documenten

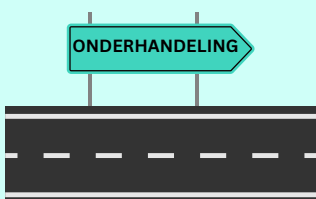
- Kan schriftelijk of mondeling
- Dading: een onderhandeld akkoord wordt het best opgenomen in een bindende dadingsovereenkomst

Hoe verloopt een onderhandeling?

De onderhandeling is contextgevoelig en afhankelijk van de onderhandelaars en hun gekozen methoden, maar de klassieke stappen zijn:

1. voorbereiding
2. open gesprek
3. hopelijk akkoord

Waar kunt u terecht?

- Advocaten
- Andere professionals

Alternatieve methodes geschillenoplossing

	Bemiddeling	Onderhandeling	Verzoening	Niet-bindend derdenadvies	Bindende derdenbeslissing	Arbitrage	Gerechtelijke procedure
Kunnen de kosten tussen de partijen gedeeld worden?	ja	partijen beslissen	ja, mits vermelding in het akkoord	ja, afhankelijk van de overeenkomst	ja, afhankelijk van de overeenkomst	arbitraal college beslist	rechter beslist
Is de oplossing juridisch bindend?	ja, mits homologatie door rechter	ja, indien overeenkomst opgesteld	ja	nee	ja	ja	ja
wordt de oplossing opgelegd aan de partijen?	nee	nee	nee	nee	ja	ja	ja
wie neemt het initiatief?	rechter of partijen zelf	partijen zelf	deskundige of rechter	partijen	partijen	partij(en) (eventueel via arbitrageclausule)	partij
wie onderhandelt de oplossing?	de partijen o.l.v. een bemiddelaar	de partijen zelf met of zonder advocaten	de partijen o.l.v. rechter of deskundige	de partijen o.l.v. een deskundige	deskundige (geen onderhandeling)	arbitraal college (geen onderhandeling)	rechter (geen onderhandeling)
Zijn de gesprekken confidencieel?	ja, in principe confidencieel	hangt ervan af	partijen beslissen	afhankelijk van de overeenkomst	afhankelijk van de overeenkomst	hangt ervan af	hangt ervan af
kunnen de partijen tussentijds stoppen?	ja	ja	ja	ja	nee	nee	nee
wat is de gemiddelde kostprijs?	€	€	€	€ €	€ €	€ € € €	€ € € €
is het mogelijk om beroep te doen op een verzekering om de kosten te dekken?	hangt af van uw polis	hangt af van uw polis	hangt af van uw polis	hangt af van uw polis	hangt af van uw polis	hangt af van uw polis	hangt af van uw polis
is een caucus mogelijk?	ja	n.v.t.	nee	n.v.t.	n.v.t.	nee	nee
kunnen de partijen zich laten bijstaan door een advocaat of expert van hun keuze?	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja
wat is de gemiddelde doorlooptijd?	🕒	🕒	🕒	🕒 🕒	🕒 🕒	🕒 🕒 🕒	🕒 🕒 🕒
wordt de relatie tussen de partijen hersteld?	in de regel wel	meestal wel	meestal wel	hangt ervan af	hangt ervan af	doorgaans niet	doorgaans niet

